

Про стан благоустрою місць масового відпочинку населення на водних об'єктах та рекреаційних зонах Оболонського району м. Києва в літній період 2021 року. Соціально-гігієнічний моніторинг навколишнього середовища

Оболонський район налічує 18 водойм, з них 12 зон рекреацій, в тому числі два офіційні пляжі (озеро «Вербне», ставок «Гаращиха» в Пущі Водиці), та 6 озер технічного призначення системи «Опечінь». Загальна площа водного дзеркала складає 549 га, з прибережною зоною 846га, в тому числі з анафілогеною зоною 5,4 га.

Завдання нашої установи - здійснення епідеміологічного нагляду та моніторингу за рівнем захворювання населення, організація заходів безпеки їх здоров'я, оцінка епідеміологічних ризиків, профілактика виникнення та розповсюдження інфекційних хвороб, розслідування їх випадків в тому числі спалахів та епідемій. Також наші фахівці здійснюють лабораторний контроль об'єктів зовнішнього середовища (води рекреаційних зон, повітря та ґрунт), обстеження людей та інших чинників які можуть впливати на стан здоров'я населення.

В плані підготовки місць масового відпочинку Оболонського району м. Києва до літнього сезону, ми приймали участь в комплексному обстеженні «водних» об'єктів району спільно з КП «Плесо» з відбором проб води водойм, проб піску та води питних фонтанчиків на пляжах.

За результатами передсезонного обстеження пляжів: «Вербний» (вул. Приозерна), «Пуща-Водиця» на ставку «Гаращиха», що в Пущі Водиці на 7 лінії, та зон масового відпочинку населення біля води в Оболонському районі: прибережна зона озер «Біле», «Редьки не», «Міський», «Карачун» і затоки «Верхня» (Собаче Гирло), «Наталка» (Нижня), встановлено що на 25.05.2021 року виконані наступні заходи з підготовки пляжів до оздоровчого сезону 2021 року.

Пляж «Вербний»:

- Проведено благоустрій території, встановлено урни та контейнери для сміття, укладено договір на вивезення;
- Проведення санітарну рубку та очищення від чагарників зони пісчаного пляжу;
- Встановлено пляжне обладнання: кабінки для перевдягання та сонцезахисні споруди;
- Забезпечено належний санітарно-тенічний стан території;
- Забезпечено відлов безпритульних тварин з території пляжу та наявність ветеринарних паспортів на службових собак;
- Встановлено медпункт, для надання первинної медичної допомоги, який забезпеченим інвентарем та медикаментами згідно переліку, включаючи дезінфекційні засоби для обробки рук, туалетних кімнат та поверхонь;
- Встановлені модульні туалети та один стаціонарний;

- Забезпечено подачу питної води на пляжі з попередньою дезінфекцією водопровідної мережі;
- Встановлено рятувальний пост на пляжі з повним його укомплектуванням.
- Призначено достатньою кількістю осіб, що відповідають за санітарний стан та обладнання пляжу;
- Встановлено обмежувальні буї на акваторії пляжу;
- Проведена робота по очищенню акваторії та підводної частини пляжу від травмонебезпечних предметів;

На стадії виконання:

- Не проведена заміна піску на пляжі шляхом пересівання спецмеханізмами із завозом свіжого;
- Не проведено очищування урізу води від зарості очерету, стрілолисту спецмеханізмами, що створює умови для інтенсивного виплоду лічинок малярійних комарів та інших компонентів гнусу;
- Проведення стерилізації службової собаки.

Пляж «Пуца-Водиця» на ставку «Гаращиха»

- Призначено осіб, що відповідатимуть за санітарний стан та обладнання пляжу;
- Проведено благоустрій території, встановлені урни, контейнери для сміття та додаткові контейнери для роздільного сортування побутового сміття, укладено договір на своєчасне його вивезення;
- Проведено санітарну рубку та очищення від чагарників зони пісчаного пляжу;
- Встановлено пляжне обладнання: кабінки для перевдягання та сонцезахисні споруди;
- Забезпечено належний санітарно -тенісний стан території пляжу;
- Забезпечено відлов безпритульних тварин з території пляжу та наявність ветеринарних паспортів на службових собак;
- Діє медпункт, для надання первинної медичної допомоги, який забезпечений інвентарем та медикаментами згідно переліку, включаючи дезінфекційні засоби для обробки рук, туалетних кімнат та поверхонь;
- Працюють стаціонарні каналізований та неканалізований туалети, які забезпечені дезінфекційними засобами для обробки рук відпочиваючих;
- Забезпечено подачу питної води на пляжі з попередньою дезінфекцією водопровідної мережі.
- Встановлено рятувальний пост на пляжі з повним його укомплектуванням.

На стадії виконання:

- Не проведено пересівання піску спецмеханізмами та необхідний завіз свіжого;

- Проведення щеплення службових собак.

Також було проведено передсезонне обстеження зон відпочинку біля води: озеро «Біле», озеро «Редьки не», ставок «Міський», ставок «Карачун», затока «Верхня» та «Нижня».

- Забезпечені контейнерами для збору побутового сміття на території прилеглий до водоймищ та своєчасний його вивіз;
- На стадії виконання:
- Забезпечити достатню кількість біотуалетів (МТК) на прибережній зоні в кількості 9 шт.
- Не проведено пересівання піску спецмеханізмами та заміна свіжозавезеним;
- Не проведено очищування урізу води від зарості очерету, стрілолисту спецмеханізмами, що створює умови для інтенсивного виплоду лічинок малярійних комарів та інших компонентів гнусу;
- На затоці «Верхня» не встановлені обмежувальні шлагбауми для заборони в'їзду на зелену зону приватного транспорту
- Провести стерилізацію службової собаки на озері Редькіне.

Протягом квітня – травня місяця 2021 року проведено винищувальні акарицидні заходи в парках Наталка і Пуща-Водиця в Оболонському районі на площі 5 га, згідно укладеної угоди з КП «УЗН» Оболонського району.

На всіх пляжах та зонах рекреації в Оболонському районі м. Києва не встановлені «Щити про заборону виходу собак», що створює високу небезпеку забруднення піску каловими масами та гельмінтозами.

Укладені угоди КП «Плесо» на проведення робіт:

- Угода № 1092-д від 30.03.21р. з ТОВ «Емпекс» на проведення акарицидних обробок на площі 5,2га.
- Угода № 1860 від 11.05.21р з ПРАТ Київводоканал на дезінфекцію водопровідних мереж.
- Угода № 1093-д від 30.03.21р. з ТОВ «Емпекс» на проведення винищувальних дератизаційних заходів на площі 110,36га.
- Угода № 1803 від 05.03.21р. з ПП «Спецкомунтехніка» на збирання та вивезення сміття
- Угода № 1857 від 07.05.21р. з КП «Київська міська лікарня ветеринарної медицини» на відлов безпритульних тварин та їх стерилізацію
- Угода безстрокова №00517/1-5-07 від 19.04.2002 з ВАТ АК «Київводоканал» на послуги водопостачання та водовідведення.
- Угода №1905/21 від 25.05.21 р з ТОВА «Емпекс» та КП «УЗН» Оболонського району.

Фахівцями Оболонського міжрайонного відділу в травні - червні місяці відібрані проби води з водойм пляжів, зон рекреацій та технічних водойм, питних фонтанчиків, піску на санітарно хімічні та бактеріологічні показники, та проби на наявність личинок малярійних комарів та інших компонентів гнусу.

Відібрані проби води з водойм пляжів, зон рекреацій, фонтанчиків та проб піску по мікробіологічним показникам відповідає санітарним нормам, окрім води з заток «Наталка» та «Собаче гирло» в яких показники: Індекс ЛКП та індекс E.coli перевищують нормативні, і становлять 21000-24000 (при нормі 5000) та 2000-2300 (при нормі 1000) відповідно (Результати №№ 533-540; 573-580; № 541-572; 581-588 санітарно-мікробіологічного дослідження від 25.05.2021р., результати №751-758, 791-798 санітарно-мікробіологічного дослідження від 07.06.2021р., результати №944-951, 984-991, №952-983, 992-999 санітарно-мікробіологічного дослідження від 22.06.2021р.).

Вода з водойм пляжу «Вербний» та зон рекреацій: озера «Редькіне», ставка «Міський» і затоки «Собаче гирло», «Наталка» не відповідає вимогам ДСП №172-96, №173-96 «Планування та забудова населених місць по БСК – 5 (біологічному споживанню кисню) та складає $5,4 - 8,7 \text{ мгО}^2/\text{дм}^3$ при нормі не більше 3-х $\text{мгО}^2/\text{дм}^3$, що вказує на органічне забруднення водойм (водорості, промислові стоки) і їх недостатню очистку. Вода з пляжу «Пуца Водиця» та озера «Біле» відповідає вимогам ДСП №172-96, №173-96 за визначеними санітарно-хімічними показниками (Протоколи №70,75; №71,72,73,74,76 досліджень води поверхневих водойм і стічних від 25.05.2021р., Протоколи №93,98; №94,95,96,97,99 досліджень води поверхневих водойм і стічних від 07.06.2021р Протоколи №118,119 досліджень води поверхневих водойм і стічних від 22.06.2021р).

Питна вода з фонтанчиків, що знаходяться на пляжах «Вербний» та «Пуца-Водиця» відповідає вимогам ДСанПіН 2.2.4-171-10 «Гігієнічні вимоги до води питної призначеної для споживання людиною» за мікробіологічними та санітарно-хімічними показниками (Протоколи №82;83 дослідження питної води від 01.06.2021р., Протоколи №100, 101 дослідження питної води від 14.06.2021р.)

В відібраних пробах на наявність личинок малярійних комарів та інших компонентів гнусу, відповідно виявлено личинки малярійних комарів в межах: 5-7 екз/м², немалярійних комарів 12-16 екз/м² і мошок 4-6 екз/м². Щільність личинок компонентів гнусу не досягла 25 ос/м², що є критичною, бо потребує масштабних ларвіцидних заходів, відповідно коштів і зусиль.

Фахівцями Оболонського міжрайонного відділу на початку оздоровчого сезону 2021р. проводилося дослідження води з відкритих водойм технічних озер Оболонського району, а саме: Опечінь Пташине, Опечінь Верхнє, Опечінь Нижнє, Опечінь Лугове, Опечінь Богатирське, Опечінь Міське. Згідно результатів лабораторних досліджень, що проводились в травні місяці поточного року, проби води не відповідають вимогам ДСП 173-96 «Планування та забудови населених пунктів» та ДСП 172-96 «Розміщення, улаштування та експлуатація оздоровчих закладів», як за мікробіологічними так і за хімічними

показниками на всіх вищезазначених водоймах, а саме: Індекс ЛКП та індекс E.coli перевищують нормативні, і становлять >240000-21000 (при нормі 5000) та 24000-13000 (при нормі 1000) відповідно, БСК-5 7,9-3,4 мгО²/дм³ (при нормі до 3 мгО²/дм³), залізо 0,37-0,39 мг/дм³ (при нормі до 0,3 мг/дм³). (Результат №648-671 санітарно-мікробіологічного дослідження від 31.05.2021р.; Протокол №84-89 досліджень води поверхневих водоймищ, від 31.05.2021р.).

Враховуючи вищевикладену інформацію, відкриті водойми технічних озер Оболонського району, а саме: Опечінь Пташине, Опечінь Верхнє, Опечінь Нижнє, Опечінь Лугове, Опечінь Богатирське, Опечінь Міське не придатні для купання, про що свідчить Розпорядження виконавчого органу Київської міської ради (КМДА) №1145 від 24.05.2021р. (додаток №2).

Рекреаційні зони, які призначені для організації відпочинку населення, туризму та проведення спортивних заходів, мають бути безпечними, зокрема щодо виникнення інфекційних захворювань. Актуальними, з погляду на можливість інфікування в зонах рекреацій, є гострі кишкові інфекції та вірусний гепатит А, лептоспіроз, хвороба Лайма. Існує небезпека сказу через покуси безпритульними тваринами, а також небезпека місцевої малярії при наявності малярійних комарів в разі завозу з країн, ендемічних з малярії. Рекреаційні зони при великому скупченні громадян та недотриманні правил соціальної безпеки можуть бути небезпечними щодо інфікування респіраторної коронавірусної хвороби, викликані вірусом КОВІД-19.

Захворюваність на коронавірусну хворобу COVID-19.

За період пандемії серед мешканців Оболонського району зареєстровано більше 20000 захворювань на коронавірусну хворобу COVID-19, в т. ч за 6. міс поточного року – 9200 випадків, які підтверджені ПЛР-тестом та іншими лабораторними методами досліджень. За даними епідеміологічних розслідувань розповсюдження захворюваності мало місце в тих закладах та колективах, де не приділялась увага контролю за дотриманням обмежувальних заходів, самоізоляції контактних осіб, дотриманням вимог нормативних документів щодо протиепідемічного режиму в період адаптивного карантину з метою попередження захворювань на COVID-19.

Враховуючи, що повітряно –крапельний механізм передачі вірусу є основним, постійну мутацію і появу нових агресивних штамів, наряду з вакцинацією, залишається актуальними заходи соціальної ізоляції осіб, що контактували з хворими, дотримання заходів, що регламентовані у протоколах Керівників робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації КМДА та Оболонського району згідно поточної епідемічної ситуації.

Гострі кишкові інфекції та вірусний гепатит А.

Протягом 2020 року в м. Києві захворюваність на ГКІ, порівняно з 2019 роком, знизилась на 33,8%. Захворюваність на вірусний гепатит А, який має такий саме фекально-оральний механізм передачі, як і гострі кишкові інфекції, також знизилась на 34,0%. Тенденція на зниження вказаних інфекційних захворювань залишається протягом останніх 6 міс. Поточного року, що пов'язана з обмежувальними заходами, які проводилися і продовжуються для стримування захворюваності на коронавірусну хворобу COVID-19.

Проте, придбання небезпечних продуктів в осередках несанкціонованої торгівлі, в тому числі і в зонах рекреації, залишається актуальним питанням, тому що наражає населення на можливість зараження гострими кишковими інфекціями.

Для вірусного гепатита А дуже вагомими є водний та побутовий фактори передачі збудника.

Для унеможливлення виникнення хвороби серед відпочиваючих необхідно встановити туалети; створити умови для миття рук; біля невідкритих для купання водойм встановити та підтримувати постійну наявність відповідних щитів про заборону купання.

Лептоспіроз.

Як відомо, лептоспіроз - це смертельно небезпечне захворювання, що передається переважно гризунами.

В Оболонському районі у 2020р. зареєстровано 2 випадки лептоспірозу (купання, рибалка у водоймах Київської обл.), в той час як протягом попередніх двох років лептоспіроз в районі не реєструвався.

Імовірним джерелом збудника інфекції при зараженні хворих були гризуни.

Шляхи передачі інфекції: водний (купання, риболовля, вживання води, сільськогосподарські роботи на зволожених місцевостях) та контактний (контакт з гризунами, догляд за тваринами).

Залишається незадовільною епізоотична ситуація з лептоспірозу серед собак.

Зважаючи на наявність лептоспіроносійства серед дрібних ссавців у приміській зоні та серед собак у місті, прогноз з лептоспірозу на 2021 рік несприятливий.

Тому, потребує постійної уваги проведення заходів, передбачених в планах – завданнях щодо забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя на водних та рекреаційних об'єктах району.

Малярія.

В м. Києві у 2020р. зареєстровано 4 випадки малярії, проти 19 випадків за 2019р. Всі випадки завезені на територію міста.

У 2020р. випадки малярії в Оболонському районі не реєструвались, в той час як у 2019р. було зареєстровано 2 випадки малярії.

Треба пам'ятати, що в м. Києві та зокрема в районі є всі умови для повернення місцевої малярії, а саме: наявність в районі значної кількості водних угідь (549 га) в т.ч. з них анофілогенна площа складає 5,4 га та наявність 5-ти видів малярійних комарів, які є переносниками малярії. А з значним пожвавленням міграційних процесів серед населення існує постійна ймовірність появи джерела збудників інфекції (хворого або паразитоносія) після перебування в країнах небезпечних з малярії. При його несвоєчасному виявленні, або неякісному лікуванні він може стати пусковим механізмом для виникнення місцевої малярії.

Хвороба Лайма.

Актуальність кліщового лайм-бореліозу (хвороба Лайма) не знижується. Як відомо, це інфекційне захворювання призводить до хронізації процесу з ураженням нервової системи, суглобів. Кількість кліщів – переносників збудника з роками збільшується, збільшується ареал ендемічних місцевостей.

У м. Києві за 2020р. зареєстровано 468 випадків захворювання на хворобу Лайма, що в 1,4р. нижче ніж торік. Більшість хворих столиці заразились на хворобу Лайма у м. Києві.

По Оболонському району за 2020р. зареєстровано 62 випадки, що знаходиться на рівні попереднього року.

В поточному році зареєстровано 5 випадків хвороби Лайма, в жодному з них інфікування не пов'язане з перебуванням в зонах рекреації Оболонського району.

Харчовою базою для кліщів в природі є гризуни. Тобто, для боротьби з такими небезпечними інфекційними захворюваннями, як лептоспіроз та системний кліщовий борреліоз, в першу чергу необхідно знищувати мишовидних гризунів. В свою чергу, інтенсивний виплід мишовидних гризунів є результатом незадовільного санітарного стану прибережних зон, зон відпочинку, скверів, парків та прибудинкових територій. Ефективність проведення дератизаційних та протикліщових заходів напряму залежить від дотримання санітарного стану довкілля.

Сказ.

Оболонський район, як відомо, межує з лісами Київської області, що становить ризик стосовно виникнення сказу, особливо при наявності безпритульних тварин, які не мають щеплень проти сказу.

В 2020 році зареєстровано 357 звернень з приводу покусів, за 2019 рік - 418, що на 14,6 % менше у порівнянні з минулим роком. Безпритульними тваринами покусано 214 осіб, що складає 60,0% від всіх укусів, у 2019р. безпритульними тваринами було покусано 281 осіб, що складало 67,2% від всіх укусів.

Таким чином, зменшення чисельності безпритульних тварин в межах Оболонського району знижує загрозу виникнення сказу у людей. Для попередження виникнення цього смертельного захворювання при зверненні постраждалих за медичною допомогою (травм. пункти Київських міських

лікарень №8 та №1 для дітей) в разі ризику сказу проводяться антирабічні щеплення.

У 2020р. зменшилась кількість постраждалих, які отримали антирабічні щеплення, а саме – 45 осіб (12,6% від всіх постраждалих); у 2019р. отримували антирабічні щеплення 102 особи (24,4% від всіх постраждалих).

В поточному році зареєстровано 166 покусів тваринами мешканців району, серед яких 82 скоєно безпритульними тваринами, що становить 49,3% проти 61,2% - у минулому році. Щеплення одержали 7 постраждалих осіб.

Безпритульні тварини можуть гуртуватися в чисельні зграї, які мігрують на значну відстань. В зв'язку з цим в ряді випадків стає неможливим пред'явити претензію до конкретної фізичної чи юридичної особи щодо відлову тварин. Тому велике значення має проведення заходів по благоустрою території рекреаційних зон, що сприятиме відсутності умов для життєдіяльності та розмноження безпритульних тварин.

Начальник Оболонського міжрайонного відділу
ДУ «Київський Міський ЦКПХ МОЗ» Келеберда Л.В.